

KOMISE

ROZHODNUTÍ KOMISE

ze dne 30. června 2004

o státní podpoře poskytnuté Německem ve prospěch podnikatelského seskupení Herlitz

(oznámeno pod číslem K(2004) 2212)

(Pouze německé znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

(2005/878/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropských společenství, a zejména na čl. 88 odst. 2 první pododstavce této smlouvy,

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES ⁽¹⁾, a zejména na čl. 7 odst. 3 tohoto nařízení,

poté, co všechny zúčastněné strany byly vyzvány k předložení svých připomínek podle těchto ustanovení ⁽²⁾, a s ohledem na jejich připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

I. PRŮBĚH ŘÍZENÍ

- (1) V březnu roku 2002 předložil jeden z největších konkurentů společnosti Herlitz AG stížnost, ve které uvádí, že společnost Herlitz AG získala od spolkové země Berlín záruku. Dopisem ze dne 25. března 2002 Komise požádala Německo o předložení informací o možných podporách poskytnutých společnosti Herlitz AG. V dopise ze dne 17. dubna 2002, doručeném dne 18. dubna 2002, Německo podporu popřelo. Na základě článku uveřejněného v tisku dne 24. dubna 2002, v němž autor tvrdil, že spolková země Brandenburg poskytla společnosti Falken Office Products GmbH (dále jen „FOP“), dceřiné společnosti Herlitz AG, půjčku ve výši 1 milionu EUR, Komise v dopise ze dne 8. května 2002 znovu Německo požádala o údaje týkající se možného udělení podpory společnosti Herlitz AG. Německo dopisem ze dne 4. června 2002, doručeným dne 5. června 2002, znovu popřelo poskytnutí jakékoliv podpory.
- (2) Nakonec Německo v dopise ze dne 17. července 2002, doručeném dne 19. července 2002, Komisi sdělilo, že společnost InvestitionsBank des Landes Brandenburg (dále jen „ILB“) poskytla společnosti Herlitz PBS AG půjčku v přibližné výši 1 milionu EUR. Podle údajů Německa bylo opatření již provedeno. Komise jej proto zaznamenala jako neoznámenou podporu pod číslem NN 89/02. Přílohy včetně návrhu na nucené vyrovnání byly předloženy v dopise ze dne 19. července 2002, doručeném dne 25. července 2002, a dopisem ze dne 1. srpna 2002, doručeném téhož dne. Dne 8. srpna 2002 požádala Komise o vysvětlující informace k poskytnuté podpoře, které Německo zaslalo dopisem ze dne 4. září 2002, doručeném téhož dne.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 83, 27.3.1999, s. 1. Nařízení ve znění aktu o přistoupení z roku 2003.

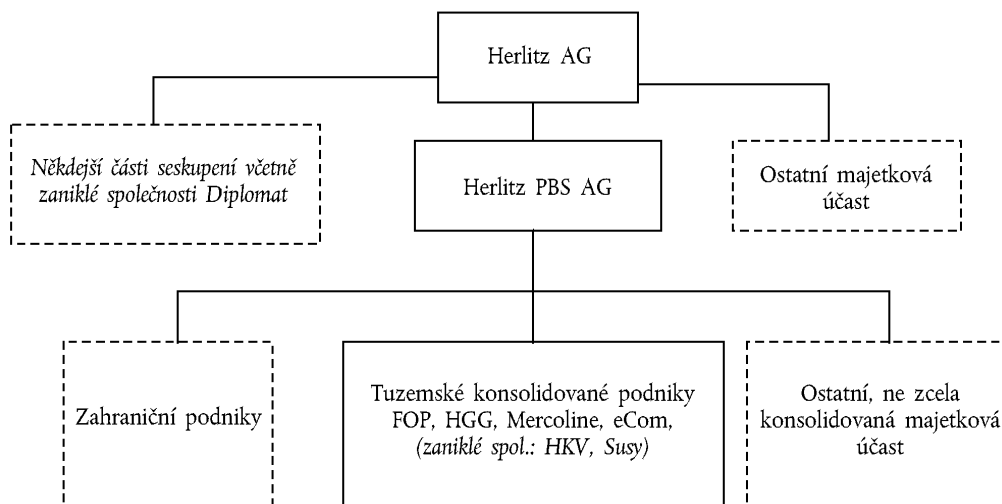
⁽²⁾ Úř. věst. C 100, 26.4.2003, s. 3.

- (3) Dopisem ze dne 29. ledna 2003, doručeném téhož dne, sdělilo Německo Komisi, že půjčka poskytnutá společnosti Herlitz PBS AG byla společností ILB plně splacena. Kromě toho byla zastavena konkurzní řízení na majetek společnosti Herlitz AG a společnosti Herlitz PBS AG a byl schválen a proveden návrh na nucené vyrovnání.
- (4) V dopise ze dne 19. února 2003 Komise informovala Německo o svém rozhodnutí ve věci poskytnutí půjčky zahájit řízení podle čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES a přijmout doprovodná opatření a o tom, že případ je veden pod číslem C 16/03. Poté Německo zaslalo své připomínky, které byly doručeny dne 28. dubna 2003.
- (5) Rozhodnutí Komise o zahájení formálního přezkumného řízení bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ⁽³⁾. Komise v něm vyzvala všechny zúčastněné strany, aby předložily své připomínky. Zúčastněné strany doručily své připomínky, které byly předány Německu s tím, že Německu byl poskytnut prostor k tomu, aby se k záležitosti vyjádřilo. Připomínky Německa byly zaslány dopisem ze dne 24. července 2003, doručeném dne 27. července 2003.
- (6) Další informace Německo předložilo v dopisech ze dne 10., 12. a 28. listopadu 2003, 8. a 26. ledna 2004, 23. března 2004 a 23. a 24. dubna 2004. Setkání zástupců Komise, německé vlády, podnikatelského seskupení Herlitz a se správcem konkurzní podstaty se konalo dne 27. ledna 2004.

II. OPATŘENÍ

1. Podnik

- (7) Společnost Herlitz AG založená v roce 1904 jako obchod s psacími potřebami se vyvinula v podnikatelské seskupení zapsané od roku 1977 na burze. V rámci podnikatelského seskupení je Herlitz AG holdingovou společností, která vlastní hlasovací práva v dceřiných společnostech, z nichž je nejdůležitější Herlitz PBS AG.
- (8) Až do zahájení konkurzního řízení byla Herlitz AG holdingovou společností Herlitz PBS AG a Diplomat GmbH (Diplomat). V rámci podnikatelského seskupení Herlitz byla Herlitz PBS AG holdingovou společností společností Falken Office Products GmbH (FOP), společnosti Herlitz Kunststoffverarbeitungs GmbH (HKV), společnosti Susy Card Papeterie GmbH (Susy), společnosti HGG Verwaltungsgesellschaft mbH (HGG) a zahraničních dceřiných společností v přibližně 15 zemích. V roce 2002 podnikatelské seskupení Herlitz získalo společnost Mercoline GmbH, jakož i společnost eCom Verwaltungs GmbH a společnost eCom Logistik GmbH & Co.KG (eCom). Seskupení má následující strukturu:

⁽³⁾ Viz poznámka pod čarou č. 2.

- (9) Podnikatelské seskupení Herlitz působí na trzích s psacími a kancelářskými potřebami a blahopřáními. Společnost Herlitz AG a společnost Herlitz PBS mají sídlo v Berlíně. Výroba seskupení Herlitz je soustředěna ve městech Berlín, Falkensee (Braniborsko), Peitz (Braniborsko), Cunewald (Sasko), Poznaň (Polsko) a Most (Česká republika). Společnost FOP je nejdůležitějším výrobcem kancelářských potřeb v rámci seskupení.
- (10) Od července roku 2001 vlastní 67 % hlasovacích práv ve společnosti Herlitz AG konsorcium, které se skládá z těchto bank: DB Industrial Holding (Deutsche Bank), Landesbank Berlin, Berliner Bank ⁽⁴⁾, Hypovereinsbank, Bayerische Landesbank, DZ Bank AG, Dresdner Bank, HSBC, IKB Deutsche Industriebank AG a West LB. Zbývající hlasovací práva, tj. 35 %, jsou rozdělena mezi celou řadu vlastníků ⁽⁵⁾.
- (11) Následující tabulka 1 ukazuje hospodářský vývoj seskupení:

Tabulka 1

	1997	1998	1999	2000	2001	2002 celkem	2002 1.1.2002– 16.9.2002	2002 17.10.2002– 31.12.2002	2003
Obrat v mil. EUR (*)	714	630	567	490	438	376	255	121	347
Čistý zisk/ztráta v mil. EUR (*)	- 51	- 37	- 46	- 51	- 134	99	51	48	1,7
Zaměstnanci (*)	5 420	4 483	4 228	3 380	2 984	3 096	3 181 průměr	3 109 průměr	Žádná citelná změna
Kapitál v mil. EUR (*)	171	123	70	18	- 55	43	- 6	43	43
Bankovní závazky v mil. EUR (*)	172	365	373	356	297	89	250	89	63

(*) Všechny číselné údaje se týkají stavu na konci každého uvedeného roku nebo časového období, ledaže je uvedena průměrná hodnota.

- (12) Kvůli neprodloužení bankovních úvěrů v březnu roku 2002 stály společnosti Herlitz AG, Herlitz PBS AG a další dceřiné společnosti seskupení, jako Diplomat, HKV a Susy, před prohlášením konkurzu, popř. již byly v platební neschopnosti. Dne 3. dubna 2002 požádaly společnosti Herlitz AG a Herlitz PBS AG o konkurzní řízení. Dne 5. června 2002 se konkurzní řízení zahájilo pro oba podniky.
- (13) Pro některé dceřiné společnosti podnikatelského seskupení konkurzní řízení proběhlo odděleně. Společnosti Diplomat, HKV a Susy požádaly o prohlášení konkurzu dne 12. dubna 2002 a následně zanikly. V průběhu likvidace byla všem věřitelům z konkurzní podstaty vyplacena stejná procentuální sazba z výše jejich pohledávek. Žádný věřitel se nevzdal svého práva na splnění svých pohledávek za těmito společnostmi nebo za společností FOP. Prohlášení konkurzu na majetek společnosti FOP se zabránilo poskytnutím půjčky určené k záchraně společnosti Herlitz PBS AG.
- (14) Konkurzní řízení prohlášená na majetek společností Herlitz AG a Herlitz PBS AG byla zastavena se souhlasem soudu návrhem na nucené vyrovnání Herlitz PBS AG dne 16. září 2002. Věřitelé schválili jednoduše a bez výhrad nucené vyrovnání pro společnosti Herlitz AG a Herlitz PBS dne 15. července 2002. Nad úspěšným průběhem nuceného vyrovnání vykonávali do dne 31. března 2004 dohled jak správce konkurzní podstaty, tak věřitelé.

⁽⁴⁾ Dne 1. července 2003 se Berliner Bank stala dceřinou společností Landesbank Berlin.

⁽⁵⁾ Viz internetová stránka seskupení Herlitz: http://www.herlitz.de/index.php?id=347&backPID=348&begin_at=5&pS=1041375600&pL=31535999&arc=1&tt_news=81

- (15) Podle údajů Německa lze finanční potíže podnikatelského seskupení Herlitz odvodit z mnoha chybných investičních rozhodnutí učiněných v devadesátých letech mimo hlavní linii jeho obchodování. Po znovusjednocení Německa se seskupení rozhodlo, že se bude účastnit obchodování s nemovitostmi v Berlíně a v Brandenburku, protože očekávalo vysoké zisky. Poté, co se očekávané růsty zisku nedostavily, muselo seskupení vytvořit rezervy a postupně provádět odpisy až do výše 95 milionů EUR. Ukázalo se, že budovy postavené pro vlastní využití v městské části Berlin-Tegel a ve městě Falkensee jsou nadbytečné. Protože se pro nevyužití plochy nenašel žádný zájemce, vznikly náklady za prázdné prostory ve výši 20 milionů EUR.
- (16) Investice do nemovitostí přinesly společnosti největší ztráty. Všechny pokusy o prodej nemovitostí selhaly. Tato situace vedla na konci roku 2001 k založení dvou účelově vázaných realitních společností, totiž „GGB Grundstücksgesellschaft Am Borsighafen mbH Co. KG“ (GGB) pro správu budov ve vlastnictví seskupení v městské části Berlin-Tegel a „GGF Grundstücksgesellschaft Falkensee mbH Co. KG“ (GGF) pro správu nemovitostí ve Falkensee. Prostřednictvím Herlitz PBS AG a HGG vykonávalo podnikatelské seskupení většinou kontrolu nad společnostmi GGB a GGF. Zatímco společnost Herlitz PBS AG byla komanditistou, byla společnost HGG komplementářem GGB a GGF.
- (17) Seskupení Herlitz plánovalo, že očistí svou rozvahu od zatížení investicemi do nemovitostí. Proto v lednu roku 2002 oba pozemky s příslušnými dědičnými právy stavby prodalo společností GGB a GGF, které nato seskupení pronajaly požadovanou část pozemků. Společnosti GGB a GGF však nemohly ze seskupení vystoupit před prohlášením konkurzního řízení. Nakonec byla se souhlasem správce konkurzní podstaty dne 30. září 2002 společnost HGG, vlastník s menšinovou účastí ve společnostech GGB a GGF, uvolněna z podnikatelského seskupení Herlitz a práva komanditisty společnosti PBS AG byla přeměněna na hlasovací práva menšinových vlastníků v hodnotě 1 milionu EUR jak v GGB, tak i v GGF. Podle německého práva ⁽⁶⁾ tak podnikatelské seskupení Herlitz již není většinovým vlastníkem realitních společností.
- (18) Jako další chybná investice seskupení se projevila koupě ruské papírny a následné zahájení obchodování s papírem a zpracovávání papíru. Kvůli zhroutení trhu s papírem ve Společenství nezávislých států vedla tato investice ke ztrátám v přibližné výši 50 milionů EUR. Další investice do distribučního obchodu v Portugalsku, Francii a v Rakousku byly rovněž neúspěšné a přinesly další ztráty ve výši mezi 10 a 15 miliony EUR. Celkem tak došlo ke ztrátám z veškerých chybných investic v přibližné výši 175 až 180 milionů EUR. Je nutno zdůraznit, že během celého časového období přinášelo základní obchodování podnikatelského seskupení Herlitz kladné výsledky, které ale nestačily pokrýt ztráty z chybných investic.

2. Finanční opatření

- a) „Stará opatření“
- (19) V roce 1989 nabídla spolková země Berlín společnosti Herlitz AG prostřednictvím společnosti Liegenschaftsfonds Berlin GmbH & Co. KG (dále jen pozemkový fond) užívání pozemku v bývalé průmyslové zóně Borsig v městské části Berlín-Tegel. Pozemkový fond je společnost spravující nemovitosti spolkové země Berlín. Za pozemek v městské části Tegel získalo podnikatelské seskupení Herlitz od spolkové země Berlín dědičné právo stavby, u kterého byla stanovena povinnost platit poplatek (Erbbauszinsen) až do dne 30. dubna 2053.
- (20) Poplatek za dědičné právo stavby byl vyměřen na 3 % hodnoty pozemku s tím, že hodnota může během doby trvání smlouvy kolísat. Podnikatelské seskupení na pozemku v městské části Tegel postavilo administrativní budovu s výrobním závodem podle svých potřeb. Budovy postavené na pozemku v nájmu byly ve vlastnictví seskupení. Jejich prodejem společností GGB bylo převedeno i dědičné právo stavby na pozemku.

⁽⁶⁾ Viz článek 290 německého obchodního zákoníku (HGB) ze dne 10. května 1897, Spolková sbírka zákonů I, s. 219.

- (21) Smlouva mezi pozemkovým fondem a podnikatelským seskupením Herlitz obsahovala doložku o zvýšení poplatku za dědičné právo stavby ze 3 % na 7,5 % pro případ jiného užívání pozemku odporujícího zájmům vlastníka. Pozemkový fond po převodu dědičného práva stavby na pozemku v městské části Berlín-Tegel na společnost GGB však poplatek za dědičné právo stavby nezvýšila a dle dohody platilo seskupení poplatků do března roku 2002 a společnost GGB od ⁽⁴⁾ října roku 2002.
- (22) V roce 1989 společnost Herlitz AG navíc získala od spolkové země Berlín nezajištěnou půjčku ve výši 6 milionů DEM (3,07 miliony EUR) na přeložení výroby z Moabit a Spandau do městské části Tegel (dále jen půjčka na stěhování). Krátce před splatností půjčky spolková země Berlín prodloužila dne 17. listopadu 1999 splácení půjčky na stěhování do dne 31. prosince 2004. Jako kompenzaci účtovala spolková země úrokovou sazbu podle základní úrokové sazby Evropské centrální banky s připočtením 2 %.
- (23) S cílem poskytnout zajištění podepsala společnost Herlitz AG dne 23. listopadu 1999 notářský zápis, ve kterém uznala svůj dluh vůči spolkové zemi Berlín ve výši 7,185 milionů DEM (3,67 miliony EUR), což odpovídalo výchozí částce půjčky na stěhování s připočtením očekávané částky kumulovaných úroků ve výši 1,185 milionů DEM (0,606 milionů EUR). Kromě toho byl v listině uznán hypotekární dluh ve výši splatných poplatků za dědičné právo stavby společnosti Herlitz AG na pozemku v městské části Berlín-Tegel. Tento hypotekární dluh byl však uznán v pořadí až za hypotekárním dluhem vzniklým z téhož dědičného práva stavby vůči bankám. Ani poskytnutí půjčky na stěhování v roce 1989, ani prodloužení lhůty v roce 1999 se nedotklo režimu podpory. Komisi nebylo oznámeno žádné z uvedených opatření.

b) Půjčka určená k záchraně společnosti

- (24) Smlouvou uzavřenou správcem konkurzní podstaty dne 10. května 2002 poskytla společnost ILB společnosti Herlitz PBS AG půjčku ve výši 930 232 EUR (dále jen půjčka určená k záchraně společnosti). Dopisem ze dne 29. května 2002 byla tato částka zvýšena na 963 855,42 EUR.
- (25) Půjčka určená k záchraně společnosti sloužila ke splnění kupní smlouvy mezi společností Herlitz PBS AG a společností FOP. FOP dodala Herlitz PBS AG zboží, ale Herlitz PBS AG nezaplatila, čímž ohrozila likviditu FOP.
- (26) Půjčka určená k záchraně společnosti byla poskytnuta s roční úvěrovou sazbou ve výši 7,5 % a musela být splacena do šesti měsíců po jejím poskytnutí. Půjčka byla vyplacena dne 24. července 2002 a zajištěna postoupením pohledávky společnosti FOP ve výši 2,5 milionu EUR a hypotekárním dluhem zatěžujícím pozemek podniku ve výši 13 549 234,85 EUR. Půjčka byla společností ILB splacena i s úroky dne 24. ledna 2003.

c) Restrukturalizace podáním návrhů na nucené vyrovnání

Nucené vyrovnání

- (27) Německo předložilo návrh na nucené vyrovnání pro společnost Herlitz PBS AG a návrh na nucené vyrovnání pro společnost Herlitz AG; oba návrhy jsou datovány dne 15. července 2002. Uvedené návrhy na nucené vyrovnání spočívají v sanačních plánech (resp. v plánech rekapitalizace) podnikatelského seskupení Herlitz. Oba sanační plány zahrnují odbourání kapacit, prodej nemovitostí společnosti, zrušení nerentabilních dceřiných společností, snížení negativních provozních výsledků, opatření ke snížení nákladů a k optimalizaci prodeje a hledání strategického partnera. Kromě toho se v plánech předpokládá, že dluhy společnosti budou sníženy částečným a úplným prominutím nezajištěných dluhů a příspěvkem zaměstnanců.

⁽⁴⁾ Redakční chyba.

- (28) Základem pro oba návrhy na nucené vyrovnání byla sanace pokračováním v podnikatelské činnosti podle německého konkurzního řádu (7). Konkurzní řád účinný ode dne 1. ledna 1999 obsahuje možnost záchrany společnosti zachováním vedení společnosti a uspokojením věřitelů z příjmů vzniklých po skončení konkurzního řízení. V řízeních prohlášených na majetek společností Herlitz AG a Herlitz PBS AG se toto řešení zdá být nejvhodnějším způsobem, jak uspokojit věřitele. Správce konkurzní podstaty a věřitelé proto upustili od možností prodeje celé společnosti (sanace zcizením) nebo likvidace společnosti a odděleného prodeje majetkových hodnot (zánik).
- (29) Oba návrhy sice vycházely z téhož řízení, ale z důvodu rozdílné majetkové struktury společnosti Herlitz PBS AG a společnosti Herlitz AG se usilovalo o různá řešení. Restrukturalizace společnosti Herlitz AG podáním návrhu na nucené vyrovnání závisela na splnění návrhu týkajícího se Herlitz PBS AG. V obou návrzích byli věřitelé každé společnosti rozděleni do skupin se srovnatelnými pohledávkami.
- (30) Podle ustanovení článku 222 německého konkurzního řádu se mohou konkurzního řízení zúčastnit tři skupiny věřitelů:
- a) věřitelé s právem na oddělené uspokojení, pokud by byla tato práva návrhem omezena;
  - b) věřitelé I. třídy;
  - c) věřitelé II. třídy, kteří své pohledávky neprominuli.
- (31) Další rozdělení probíhá uvnitř skupin věřitelů se stejnými právy. Po rozdělení do skupin nelze provádět urovnání jednotlivě proto, aby nedocházelo k nerovnoměrnému uspokojení v rámci jedné skupiny věřitelů.
- (32) V konkurzních řízeních prohlášených na majetek společnosti Herlitz AG a společnosti Herlitz PBS AG byly pohledávky věřitelů s právem na oddělené uspokojení plněny v závislosti na jejich nárocích.
- (33) Německo konstatovalo, že v řízeních prohlášených na majetek společnosti Herlitz AG a společnosti Herlitz PBS AG byly beze zbytku zaplacený veškeré náklady konkurzního řízení a pohledávky za konkurzní podstatou. Část těchto pohledávek se týkala daně z obrátu. V případě konkurzního řízení prohlášeného na majetek dále existující společnosti je vyrovnání těchto přednostních pohledávek předpokladem pro jeho úspěšné ukončení. Pohledávky za konkurzní podstatou byly neprodleně zaplacený při jejich vzniku a nebyly vedeny v žádném zvláštním seznamu. Byly však sestaveny hypotetické seznamy nákladů konkurzního řízení a pohledávek za konkurzní podstatou, aby bylo možné vyjádřit možný výsledek likvidace a prodeje majetkových hodnot.

Skupiny věřitelů v návrhu na nucené vyrovnání pro Herlitz AG

- (34) V konkurzním řízení prohlášeném na majetek společnosti Herlitz AG byly přihlášené pohledávky rozděleny následovně:
- a) věřitelé s právem na oddělené uspokojení: nevznikla žádná odpovídající skupina. Právo na oddělené uspokojení zajistilo všechny pohledávky Hypovereinsbank a Eurohypo (8), ale pouze část skupiny HAG 1;

(7) Konkurzní řád ze dne 5. října 1994 (německý obchodní zákoník II 1994, 2866).

(8) Viz 42. bod odůvodnění.

- b) náklady konkurzního řízení a pohledávky za konkurzní podstatou; nevznikla žádná odpovídající skupina věřitelů a pohledávky byly bezezbytku zaplacený při svém vzniku;
- c) věřitelé I. třídy:
- skupina HAG 1: skupina bank s právem na oddělené uspokojení, které se vztahuje na část pohledávek z movitého majetku a z majetkové účasti ve společnosti Herlitz AG,
  - skupina HAG 2: ostatní věřitelé I. třídy, kteří nepatří do skupiny HAG 1,
  - skupina HAG 3: finanční úřad Berlín,
  - skupina HAG 4: propojené společnosti;
- d) věřitelé II. třídy:
- skupina HAG 5: úroky, náklady, peněžité pokuty atd.
- (35) Pohledávky II. třídy týkající se HAG 5 byly podle ustanovení článku 225 konkurzního řádu z návrhu na nucené vyrovnání vyloučeny. Skupina HAG 3 a HAG 4 z I. třídy prominula své pohledávky s účinností ke dni 15. července 2002 ⁽⁹⁾. V následující tabulce jsou uvedeny prominuté pohledávky a částky (zaokrouhlené částky):

Tabulka 2

Skupina	Věřitelé společnosti Herlitz AG z veřejného a soukromého sektoru	Druh pohledávky	Zajištění	Závazky v mil. EUR	Prominutí pohledávek (mil. EUR)
HAG 1	Banky s právem na oddělené uspokojení (veřejný i soukromý sektor)	Úvěry do 3. dubna 2002	Právo na oddělené uspokojení na movitých věcech	[130–140] (*)	[do výše 135] *
HAG 2	Bývalí členové představenstva a zaměstnanci (soukromý sektor)	Budoucí nároky na vyplácení důchodů; odměna za práci do 3. dubna 2002; odstupné	Žádné	[35,91] *	[...] *
	Pronajímatel pozemku Spandau (soukromý sektor)	Platby nájmu; náhrada škody z důvodu vypovězení smlouvy	Žádné		[...] *
	Dodavatelé (soukromý sektor)	Pohledávky z obchodního styku do 3. dubna 2002; náhrada škody z důvodu vypovězení smlouvy	Žádné		

⁽⁹⁾ Jediná výjimka spočívala v tom, že společnost Herlitz PBS AG obdržela vyrovnávací platbu ve výši 1 milionu EUR za ukončení platnosti dohody o sloučení mezi Herlitz AG a Herlitz PBS AG.

Skupina	Věřitelé společnosti Herlitz AG z veřejného a soukromého sektoru	Druh pohledávky	Zajištění	Závazky v mil. EUR	Prominutí pohledávek (mil. EUR)
	Sdružení pro zajištění důchodů (Pensionssicherungsverein) (veřejný sektor)	Budoucí nároky na vyplácení důchodů	Žádné	[8,43] *	
	Spolkový úřad práce (Bundesanstalt für Arbeit) (veřejný sektor)	Nárok na náhradu újmy vzniklé ztrátou výdělku v důsledku prohlášení konkurzu (Insolvenzgeld) (1. ledna 2002–4. června 2002)	Žádné		
	Zdravotní pojišťovny (veřejný sektor)	Příspěvky za období od 5. března 2002–4. června 2002)	Žádné		
	Finanční úřad Alfeld (veřejný sektor)	Daň z převodu nemovitostí z prodeje majetkové účasti před rokem 2002	Žádné		
	Pozemkový fond (veřejný sektor)	Nárok na platbu nájemného pro Berlin-Spandau	Žádné		

Prominutí pohledávek týkajících se skupiny HAG 2: Byla zaplacena část ve výši 0,5 milionu EUR podle rozsahu pohledávek, zbývající část pohledávek byla prominuta.

HAG 3	Finanční úřad Berlín (veřejný sektor)	Daň ze mzdy a z obratu za období do 5. června 2002	Žádné	[2,0] * ^(a)	[2,0] * ^(a)
-------	---------------------------------------	--	-------	------------------------	------------------------

Prominutí pohledávek týkajících se skupiny HAG 3: Bylo prominuto 100 % pohledávek.

HAG 4	Propojené společnosti (soukromý sektor)	Veškeré pohledávky vůči Herlitz AG	Žádné	109	108
HAG 5	Věřitelé II. třídy (soukromý nebo veřejný sektor)	Úroky, náklady, poplatky atd.	Žádné	Žádné údaje	Žádné údaje

^(a) Redakční chyba.

^(*) Části tohoto textu byly vynechány za účelem neprozrazení důvěrných informací; tyto části jsou uvedeny v hranatých závorkách a označeny hvězdičkou.

Skupiny věřitelů v návrhu na nucené vyrovnání pro Herlitz PBS AG

(36) Věřitelé v konkurzním řízení prohlášeném na majetek společnosti Herlitz PBS AG byli rozděleni takto:

a) věřitelé s právem na oddělené uspokojení:

— skupina PBS 1: právo na oddělené uspokojení zajišťovalo veškeré pohledávky určitých dodavatelů,

— skupina PBS 6: banky s právem na oddělené uspokojení vztahující se na určitou část pohledávek; Hypovereinsbank a Eurohypo měly rovněž právo na oddělené uspokojení, nebyly ale zařazeny do skupiny PBS 6;

- b) náklady konkurzního řízení a pohledávky za konkurzní podstatou; nevznikla žádná odpovídající skupina věřitelů, pohledávky byly bezzbytku zaplacený při svém vzniku;
- c) věřitelé I. třídy:
- skupina PBS 2: zaměstnanci,
  - skupina PBS 3: několik věřitelů z veřejného sektoru, například daňové úřady, Spolkový úřad práce (Bundesanstalt für Arbeit), zdravotní pojišťovny, spolková země Berlín,
  - skupina PBS 4: propojené společnosti,
  - skupina PBS 5: ostatní věřitelé I. třídy, například bývalí členové představenstva a zaměstnanci, profesní sdružení, Sdružení pro zajištění důchodů (Pensionssicherungsverein), soukromé leasingové banky, rakouská pošta, hlavní celní úřad atd.;
- d) věřitelé II. třídy:
- skupina PBS 7: úroky, náklady, poplatky atd.
- (37) Pohledávky II. třídy ve skupině PBS 7 byly z návrhu na nucené vyrovnání vyloučeny podle ustanovení článku 225 konkurzního řádu. Skupiny PBS 3 a PBS 4 z I. třídy prominuly své pohledávky s účinností ke dni 15. července 2002. V následující tabulce jsou uvedeny prominuté pohledávky a částky I. třídy (zaokrouhlené částky):

Tabulka 3

Skupina	Věřitelé společnosti Herlitz PBS AG ze soukromého a z veřejného sektoru	Druh pohledávky	Zajištění	Závazky (mil. EUR)	Prominutí pohledávek (mil. EUR)
PBS 1	Dodavatelé s právem na oddělené uspokojení (soukromý sektor)	Pohledávky z obchodního styku do 3. dubna 2002	Movitý majetek – práva na vyloučení věci/na oddělené uspokojení	[3–6] *	0
PBS 2	Zaměstnanci (soukromý sektor)	Budoucí mzdy a platy	Žádné	[40–50] */rok	[2–4] * v roce 2002 [4–5] */rok od roku 2003
PBS 3	Finanční úřad Berlín (veřejný sektor)	Daň ze mzdy březen 2002	Žádné	[11,50] *	[...] *
	Finanční úřad Berlín (veřejný sektor)	Daň z nemovitostí leden–březen 2002	Žádné		
	Finanční úřad Berlín (veřejný sektor)	Daň z převodu nemovitostí 1996	Žádné		
	Spolkový úřad práce (Bundesanstalt für Arbeit) (veřejný sektor)	Nárok na náhradu újmy vzniklé ztrátou výdělku v důsledku prohlášení konkurzu (Insolvenzgeld) (1. duben 2002–4. červen 2002)	Žádné		

Skupina	Věřitelé společnosti Herlitz PBS AG ze soukromého a z veřejného sektoru	Druh pohledávky	Zajištění	Závazky (mil. EUR)	Prominutí pohledávek (mil. EUR)
	Zdravotní pojišťovny (veřejný sektor)	Příspěvky z období od 5. března do 4. června 2002	Žádné		
	Pozemkový fond (veřejný sektor)	Poplatek za dědičné právo stavby duben–červen 2002	Hypotekární dluh II. třídy		
	Spolková země Berlín (veřejný sektor)	Nárok na splacení půjčky na stěhování	Žádné		

Celkové prominutí pohledávek týkajících se skupiny PBS 3: Bylo prominuto 100 % pohledávek.

PBS 4	Propojené společnosti ve skupině (soukromý sektor)	Všechny zbývající pohledávky společností patřících do seskupení Herlitz	Žádné	139	139
PBS 5	Bývalí členové představenstva/řídící pracovníci (soukromý sektor) (*)	Budoucí nároky na vyplacení důchodů, odměna za práci do 3. dubna 2002, odstupné	Žádné	[Věřitelé ze soukromého sektoru 22,61; věřitelé z veřejného sektoru 19,56] *	[...] *
	Sdružení pro zajištění důchodů (Pensionssicherungsverein) (veřejný sektor)	Budoucí nároky na vyplacení důchodů	Žádné		
	Leasingové banky (soukromý sektor)	Nezaplacené a kapitalizované budoucí leasingové splátky	Žádné		
	Rakouská pošta (v tomto případě soukromý)	Reklamační dobročiny a náhrada bonusů	Žádné		
	Profesní sdružení (veřejný sektor)	Příspěvky na úrazové pojištění	Žádné		
	Hlavní celní úřad (veřejný sektor)	Dovozní daň z přidané hodnoty, clo	Žádné		
	Duální systém Německo (soukromý sektor)	Příspěvky „Der Grüne Punkt“ (Zelený bod)	Žádné		
	Zdravotní pojišťovny (veřejný sektor)	Příspěvky za období (1–4. března 2002)	Žádné		
	Pozemkový fond (veřejný sektor)	Poplatek za dědičné právo stavby–září 2002	Hypotekární dluh II. třídy		

Skupina	Věřitelé společnosti Herlitz PBS AG ze soukromého a z veřejného sektoru	Druh pohledávky	Zajištění	Závazky (mil. EUR)	Prominutí pohledávek (mil. EUR)
	Ostatní nezajištěné dodávky (soukromý sektor)	Dodávky a plnění do 3. dubna 2002; smluvní práva na náhradu škody atd.	Žádné		

Celkové prominutí pohledávek týkajících se skupiny PBS 5: Bylo prominuto 90 % pohledávek.

PBS 6	Banky se zajištěním movitým majetkem (soukromý a veřejný sektor)	Úvěry za období do 3. dubna 2003	Movitý majetek – práva na oddělené uspokojení	[100-120] * ^(b)	(Prominuto až 76,75 mil. EUR)
PBS 7	Věřitelé II. třídy (soukromý nebo veřejný sektor)	Úroky, náklady, poplatky atd.	Žádné	Není uvedeno	Není uvedeno

^(a) Částka za závazky vznikne odečtením zdvojených pohledávek za společnostmi Herlitz AG a Herlitz PBS AG.

^(b) Viz poznámka (a).

Další údaje k dluhům u věřitelů z veřejného sektoru

- (38) Věřitelé z veřejného sektoru uplatňovali pohledávky v různých skupinách. Ve skupinách HAG 2, HAG 3, PBS 3 a PBS 5 nebyly zajištěny žádné z pohledávek věřitelů z veřejného a soukromého sektoru. Přesto byly beze zbytku prominuty pohledávky I. třídy ve skupinách HAG 3 a PBS 3 na rozdíl od věřitelů I. třídy ve skupinách HAG 2 a PBS 5, kterým byl vyplacen poměrný podíl plateb.
- (39) Podle návrhů na nucené vyrovnání získali věřitelé skupiny HAG 2 nejpozději dne 31. března 2004 podíl z celkové částky 0,5 milionu EUR podle rozsahu jejich pohledávek. Věřitelé skupiny PBS 5 získali 10 % svých pohledávek do dne 31. prosince 2003. V tabulkách 2 a 3 jsou uvedeny částky pohledávek veřejných subjektů a výše prominutí pohledávek.

Další údaje o finančních ústavech účastnících se dohody

- (40) V obou návrzích na nucené vyrovnání je uveden úvěr poskytnutý společnosti Herlitz PBS AG bankovním konsorciem (dále jen konsorciální úvěr). Struktura konsorcia odpovídá složení konsorcia uvedeného v 10. bodě odůvodnění. Konsorciální úvěr byl společnosti Herlitz PBS AG poskytnut celým konsorciem, aby se umožnilo úplné splacení směnitelného dluhopisu ve výši 100 milionů EUR. Dne 3. dubna 2002 byl konsorciální úvěr ve výši 65,4 milionů EUR spotřebován do výše 53,9 milionů EUR. Kromě toho většina bank konsorcia poskytla podnikatelskému seskupení Herlitz před červencem 2001 další úvěry (úvěrové linky) ve výši 156,6 milionů EUR, které byly ke dni 3. dubna 2003 spotřebovány ve výši 134,11 milionů EUR.
- (41) Ve skupině PBS 6 banky jednotně prominuly splacení konsorciálního úvěru a úvěrových linek společnosti Herlitz PBS AG ve výši částky přesahující 76,714 milionů EUR. Stejně úvěrové pohledávky byly jednotně prominuty také ve skupině HAG 1, a sice za společností Herlitz AG ve výši částky přesahující 5 milionů EUR. Podílům neprominutých úvěrů odpovídaly prodloužené úvěry poskytnuté podnikatelskému seskupení Herlitz. Závazky odpovídající prominutí pohledávek z úvěrů společnostem Herlitz PBS AG a Herlitz AG byly současně převzaty společnostmi GGB a GGF.

Další údaje k ostatním dluhům u finančních ústavů

- (42) V době schválení návrhů na nucené vyrovnání věřiteli mělo podnikatelské seskupení Herlitz další bankovní závazky, které nebyly kryty ani konsorciálním úvěrem, ani úvěrovými linkami. Za prvé, Hypovereinsbank (Irsko), Bayerische Landesbank a Landesbank Berlin prominuly beze zbytku splacení svých nezajištěných úvěrů, aby neohrozily vymáhání svých částečně zajištěných pohledávek v rámci konsorciálního úvěru. Za druhé, seskupení Herlitz získalo úvěry, které byly zajištěny přednostním hypotekárním dluhem na pozemku v městské části Berlín-Tegel: úvěr ve výši 15,4 milionů EUR od Hypovereinsbank a úvěr ve výši 30,8 milionů EUR od Eurohypo. Oba uvedené úvěry nebyly začleněny do dohody, mohly se ale prominout společností Herlitz AG a Herlitz PBS AG, protože zajištěný pozemek v městské části Berlín-Tegel byl prodán GGB.
- (43) Dne 15. dubna 2002 poskytly konsorciální banky Herlitz půjčku na zajištění likvidity ve výši 15 milionů EUR, aby podnikatelské seskupení mohlo pokračovat v provozní činnosti. Půjčka byla dvakrát prodloužena a plně splacena ke dni 17. listopadu 2003. Byla určena pro sezónní potřebu likvidity podnikatelského seskupení a mohla být znovu poskytnuta v červnu roku 2004.

Další údaje ke dluhům u dodavatelů

- (44) Dluhy společnosti Herlitz AG u dodavatelů ve skupině HAG 2 činí 9,3 milionů EUR. Dodavatele společnosti Herlitz PBS AG je možné dále rozdělit na dodavatele se zajištěním (skupina PBS 1) a dodavatele bez zajištění (skupina PBS 5). Dodavatelé skupiny PBS 1 měli práva na oddělené uspokojení pro 35 % oběžných aktiv společnosti Herlitz PBS AG, a proto neprominuli své pohledávky. Nezajištění dodavatelé skupiny PBS 5 naopak prominuli 90 % svých pohledávek stejně jako ostatní věřitelé I. třídy této skupiny.

Další údaje ke dluhům u zaměstnanců a u propojených společností

- (45) Podle německého konkurzního práva se mohou zaměstnanci a propojené společnosti účastnit konkurzního řízení a získávat podíly za své pohledávky. Pro tyto případy byly založeny zvláštní „skupiny věřitelů“ (HAG 4, PBS 4), ostatní byly zařazeny do smíšených skupin (HAG 2, PBS 5).

Náhradní řešení k podání návrhů na nucené vyrovnání

- (46) V řízení prohlášených na majetek společnosti Herlitz AG a společnosti Herlitz PBS AG se konkurzní správci a věřitelé rozhodli zachovat provoz podniku pomocí návrhu na nucené vyrovnání. Jak se uvádí ve 33. bodě odůvodnění, byly v řízení o návrzích na nucené vyrovnání zaplacený veškeré náklady konkurzního řízení a pohledávky za konkurzní podstatou. Kromě toho bylo 0,5 milionu EUR vyplaceno jako podíl několika věřitelům I. třídy společnosti Herlitz AG na rozdíl od několika věřitelů I. třídy společnosti Herlitz PBS AG, kteří jako podíl získali přibližně 10 % svých pohledávek. Jak vyplývá z 47. bodu odůvodnění, hodnota konkurzní podstaty předpokládaná při likvidaci společnosti mohla být podstatně nižší. Při prodeji celého podniku mohli být věřitelé uspokojeni lépe. Nenašel se ale žádný investor, který byl ochoten převzít majetkové hodnoty podnikatelského seskupení.
- (47) Podle posudku vypracovaného poradenskou firmou Roland Berger a podle názoru nezávislého dražitele by při likvidaci hodnota movitého majetku klesla z 84,2 milionů EUR na [10–30] * milionů EUR. Tato částka by se musela nejprve použít k uspokojení pohledávek s právem na oddělené uspokojení, čímž by se hodnota konkurzní podstaty snížila toliko na [0–5] * milionů EUR. Příjmy podnikatelského seskupení Herlitz by během konkurzního řízení činily přibližně 1 milion EUR. Po započtení této částky k disponibilním majetkovým hodnotám by zůstala disponibilní konkurzní podstata ve výši [1–6] * milionů EUR.

- (48) Disponibilní konkurzní podstata by se použila k vyrovnání nákladů konkurzního řízení a pohledávek za konkurzní podstatou, které by v takovém případě vznikly při správě a prodeji konkurzní podstaty. Po odečtení nákladů konkurzního řízení by zůstaly disponibilní majtkové hodnoty ve výši toliko $[0-1] * \text{milionu EUR}$. Tato částka by nemohla pokrýt pohledávky společnosti za konkurzní podstatou, a byla by proto sama nedostatečná pro dílčí uspokojení věřitelů I. třídy.
- (49) Podle návrhů na nucené vyrovnání by byla restrukturalizace prodejem veškerých majtkových hodnot podnikatelského seskupení Herlitz novému vlastníkovi neproveditelná. Nabídky na převzetí určitých oblastí činnosti a skladových zásob sice učiněny byly, ale cena těchto nabídek odpovídala likvidační hodnotě. Nejvýhodnější řešení pro věřitele proto spočívalo v restrukturalizaci dále existující společnosti pomocí návrhu na nucené vyrovnání.
- d) *Rozhodnutí k zahájení řízení podle čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES*
- (50) Při přijetí rozhodnutí Komise ze dne 19. února 2003 zahájit řízení podle čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES byly rozhodující tři důvody, které vyplynuly z prověření slučitelnosti opatření s Pokyny Společenství pro podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích⁽¹⁰⁾ (dále jen Pokyny).
- (51) Za prvé, Komise shledala, že půjčka poskytnutá společnosti Herlitz PBS AG společností ILB obsahuje prvky státních podpor ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES, které bylo třeba důkladněji přezkoumat. Německo nepředložilo dostatečné informace ohledně slučitelnosti podpory s Pokyny tak, aby bylo možné zjistit skutečného příjemce podpory.
- (52) Za druhé, Komise hledala odpověď na otázku, zda bylo možné chápat prominutí pohledávek některými věřiteli z veřejného sektoru (daňové úřady, Spolkový úřad práce, úřady sociálního pojištění a finanční úřady) vyjádřené v návrzích na nucené vyrovnání jako podpory.
- (53) Za třetí, Komise měla pochybnosti ohledně užívání pozemku v městské části Berlín-Tegel ve spolkové zemi Berlín podnikatelským seskupením Herlitz. Komisi zajímalo, zda byla uzavřena řádná nájemní smlouva za tržních podmínek. Nájemní smlouva byla zařazena jako stávající podpora, protože od jejího uzavření uplynulo více než deset let. Komise ovšem dospěla k názoru, že prominutí poplatku za dědičné právo stavby spolkovou zemí Berlín a skutečnost, že se poplatek nezvýšil, by mohlo představovat novou formu podpory. Kromě toho by poskytnutí a následné prominutí bezúročné půjčky ve výši 6 milionů DEM spolkovou zemí Berlín mohlo rovněž představovat státní podporu.

III. PŘIPOMÍNKY ZÚČASTNĚNÝCH STRAN

- (54) Jedinou zúčastněnou stranou, která k rozhodnutí o zahájení formálního přezkumného řízení podala připomínku, byla společnost Herlitz PBS AG, a sice jménem příjemce podpory, podnikatelského seskupení Herlitz. Společnost Herlitz PBS AG se zasazovala o důkladné zjištění skutkové podstaty tvořící základ pro tvrzení o poskytnutí neoprávněné podpory. Zároveň Komisi sdělila, že úřadům předala všechny příslušné podklady.
- (55) Společnost Herlitz PBS AG prohlásila v souvislosti s půjčkou určenou k záchraně společnosti, že byla splacena a že splňuje předpoklady pro poskytování podpor určených na záchranu. Ohledně prominutí pohledávek v návrzích na nucené vyrovnání uvedla, že věřitelé ze soukromého i veřejného sektoru postupovali stejným způsobem a že prominuté pohledávky byly bezcenné. Zdůraznila, že věřitelé jednohlasně souhlasili s návrhy na nucené vyrovnání. Společnost Herlitz PBS AG tvrdí, že by veškeré prvky podpory, které Komise spatřuje v prominutí pohledávek, musely být podle Pokynů zařazeny do kategorie podpor na restrukturalizaci. Ve zbývajících otázkách se společnost přiklonila k právnímu názoru předloženému Německem, aby se tak zabránilo opakování.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 288, 9.10.1999, s. 2.

IV. PŘIPOMÍNKY NĚMECKA

- (56) Německo v odpovědi na zahájení formálního přezkumného řízení prohlásilo, že na samotnou půjčku určenou k záchraně společnosti, kterou poskytla ILB, je třeba nahlížet jako na státní podporu, která je slučitelná se společným trhem podle čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES.
- (57) Ostatní opatření, a zejména prominutí pohledávek v konkurzních řízeních, nejsou podle vyjádření Německa podporami ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES. Věřitelé z veřejného sektoru by v konkurzních řízeních stejně prominuli pohledávky nízké hodnoty. Kromě toho odpovídá jejich postup zásadě věřitele ze soukromého sektoru. Pokud jsou některá z ostatních opatření chápána jako státní podpory, přichází pro ně v úvahu, že budou schváleny jako podpory na restrukturalizaci podle čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES.

1. Přípomínky k půjčce určené k záchraně společnosti

- (58) Německo upozornilo na skutečnost, že rozhodnutí k poskytnutí půjčky určené k záchraně společnosti ze dne 10. května 2002 předcházelo přijetí návrhu na nucené vyrovnání ze dne 15. června 2002. Skutečnost, že půjčka byla vyplacena až dne 24. července 2002, lze vyvodit z „otevřených otázek“, které mohly být s ILB vyřešeny teprve dne 24. července 2002. Tato půjčka sice společnosti Herlitz PBS AG zajistila nezbytnou likviditu v časovém období mezi podpisem smlouvy a vyplacením, ale nestačila k tomu, aby uspokojila zvýšenou potřebu likvidity vzniklou v srpnu roku 2003 v souvislosti se začátkem školního roku.
- (59) Půjčka na zajištění likvidity byla nezbytná proto, aby bylo možné překonat období až do přijetí návrhů na nucené vyrovnání. Podle stanoviska Německa byla tato půjčka omezena na minimální částku, což také vyplývalo z velice nízké likvidity společnosti Herlitz PBS AG od srpna do prosince roku 2002.
- (60) Podle stanoviska Německa příjemcem půjčky určené k záchraně nebyla společnost FOP, nýbrž společnost Herlitz PBS AG. Za prvé, dne 10. května 2002 byla mezi správcem konkurzní podstaty a společností Herlitz PBS AG uzavřena dohoda o poskytnutí úvěru; za druhé, společnost FOP nelze považovat za skutečného příjemce podpory, protože obdržela pouze splatné platby na základě své smlouvy o plnění dodávek uzavřené se společností Herlitz PBS AG.

2. Přípomínky k restrukturalizaci pomocí návrhů na nucené vyrovnání

- (61) Německo konstatovalo, že prominutí pohledávek některými věřiteli z veřejného sektoru nevedlo ke ztrátě příjmů státu, protože tyto pohledávky neměly vysokou hodnotu. Majetkové hodnoty společností Herlitz AG a Herlitz PBS AG stačily pouze k uspokojení pohledávek věřitelů s právem na oddělené uspokojení. Věřitelé z veřejného sektoru, kteří nepatří do této skupiny, nemohli předložit žádné zajištění nebo nejvýše hypotekární dluh bez přednostního práva.
- (62) V případě likvidace by věřitelé z veřejného sektoru, přestože by vlastnili hypotekární dluh bez přednostního práva, nezískali žádné nebo pouze nepatrné platby. Podle bodu 168 rozsudku Soudu prvního stupně ze dne 11. července 2002, T-152/99 (*HAMSA v. Komise*)⁽¹¹⁾, nepřináší věřitel žádnou skutečnou oběť, pokud promine značnou část svých nezajištěných pohledávek, které by v případě likvidace neměly vysokou hodnotu.

⁽¹¹⁾ Rozsudek Soudu ze dne 11. července 2002, (*Hijós de Andrés Molina, SA (HAMSA) v. Komise*, T-152/99, Sb. rozh. 2002, s. II-3049.

- (63) Podle stanoviska Německa není prominutí pohledávek věřitelem z veřejného sektoru ani plněním, ani penězi ocenitelnou výhodou. Poněvadž Herlitz AG a Herlitz PBS AG byly předlužené, nepostačovaly by v případě likvidace jejich majetkové hodnoty k vytvoření podílu pro věřitele z veřejného sektoru. Z tohoto důvodu byly společnosti Herlitz AG a Herlitz PBS AG díky nucenému vyrovnání od těchto pohledávek osvobozeny standardním způsobem.
- (64) Pokud se však prominutí věřitelů z veřejného sektoru považuje za plnění, je třeba poukázat na protiplnění podnikatelského seskupení Herlitz ve formě budoucích příjmů z daní a ze sociálního pojištění, které by věřitelé z veřejného sektoru mohli očekávat v případě další existence společnosti.
- (65) Německo má za to, že prominutí pohledávek věřiteli z veřejného sektoru musí být hodnoceno podle zásady věřitele ze soukromého sektoru rozpracované v rozsudku HAMSA. Podle zmíněného rozsudku je třeba věřitele z veřejného sektoru srovnávat s věřitelem, který je ve stejné situaci, popř. s předpokládaným věřitelem ze soukromého sektoru.
- (66) Věřiteli z veřejného sektoru přihlášenými v konkurzním řízení obou společností podnikatelského seskupení Herlitz jsou podle stanoviska Německa veřejné banky, Finanční úřad Berlín, Spolkový úřad práce (Bundesanstalt für Arbeit), fondy zdravotního pojištění, spolková země Berlín a další, jako například hlavní celní úřad a Finanční úřad Alfeld. Podle rozsudku Evropského soudního dvora ze dne 16. května 2002, C-482/99 (*Francie v. Komise*)⁽¹²⁾, je třeba řádně posoudit a zjistit, které prominutí pohledávek lze považovat za státní plnění.
- (67) K veřejným bankám, které poskytly konsorciální úvěr a úvěrové linky, patří podle uvedeného stanoviska Landesbank Berlin, Bayerische Landesbank a WestLB. Tyto banky jednaly jako soukromí členové bankovního konsorcia, což vyplývá z toho, že prominutí pohledávek v rámci návrhů na nucené vyrovnání provedlo konsorcium jako celek a nikoliv jednotlivé banky. Nezajištěné pohledávky jednotlivých bank mimo rámec návrhů na nucené vyrovnání prominuly jak soukromé, tak i veřejné banky.
- (68) Úplné prominutí pohledávek Finančním úřadem spolkové země Berlín ve skupinách HAG 3 a PBS 3 lze dle Německa zdůvodnit tím, že finanční úřady z budoucích daňových příjmů společnosti Herlitz AG a společnosti Herlitz PBS AG očekávaly plné vyrovnání za uvedené prominutí. Obdobně bylo zdůvodněno prominutí pohledávek Spolkovým úřadem práce (Bundesanstalt für Arbeit) a zdravotními pojišťovnami ve skupině PBS 3 předpokládanými budoucími příjmy ze zákonem předepsaných příspěvků na sociální pojištění. Stejně argumenty předložily i spolková země Berlín a pozemkový fond. Podle Německa byl očekávaný poplatek podnikatelského seskupení Herlitz za dědičné právo stavby důvodem pro zmíněné prominutí pohledávek ve skupině PBS 3.
- (69) Německo má za to, že prominutí pohledávek věřiteli z veřejného sektoru do výše 100 % ve skupinách HAG 3 a PBS 3 spočívalo na racionálním základě a nelze jej srovnávat s jednáním ostatních skupin věřitelů. Důvodem pro stoprocentní prominutí pohledávek byly budoucí příjmy z daní, z příspěvků na sociální pojištění a z poplatku za dědičné právo stavby, které mohli věřitelé z veřejného sektoru předpokládat na základě pokračujícího provozu podniku. Podle Německa jsou budoucí příjmy jedním z nejdůležitějších důvodů věřitele, aby prominul své pohledávky. Poněvadž úřady měly lepší vyhlídky na budoucí příjmy z plateb seskupení Herlitz než věřitelé ze soukromého sektoru, lze lépe ospravedlnit prominutí pohledávek z jejich strany.
- (70) Podle stanoviska Německa se rozlišování mezi rolí státního orgánu a rolí veřejného investora týká pouze srovnání s jednáním soukromého investora a nikoliv s jednáním věřitele ze soukromého sektoru. Pokud by věřitelé z veřejného sektoru nemohli budoucí příjmy zohlednit při odepisování svých pohledávek, znamenalo by to diskriminaci mezi věřiteli, takže by věřitelé nemohli být efektivně srovnáváni.

⁽¹²⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. května 2002, *Francie v. Komise*, C-482/99, Sb. rozh. 2002, s. I-4397.

- (71) Odkazem na stanovisko správce konkurzní podstaty Německo upozornilo na skutečnost, že bez plného prominutí pohledávek věřiteli z veřejného sektoru ve skupinách HAG 3 a PBS 3 by věřitelé s návrhy na nucené vyrovnání nesouhlasili. Věřitelé ze soukromého sektoru požadovali větší oběť od věřitelů z veřejného sektoru, protože nadále existující seskupení Herlitz zajišťuje většinu věřitelů z veřejného sektoru zákonem zaručené příjmy, se kterými věřitelé ze soukromého sektoru nemohli počítat. Další důvod úplného prominutí pohledávek těchto skupin věřitelů spočíval v tom, že v okamžiku souhlasu věřitelů nebyly vymezeny žádné daňové pohledávky, takže po odstranění těchto nejistot bylo možné s návrhy souhlasit.
- (72) Německo zdůrazňuje, že s věřiteli z veřejného sektoru, kteří prominuli část svých pohledávek ve skupinách HAG 2 a PBS 5, se zacházelo stejně jako s věřiteli ze soukromého sektoru v těchto skupinách. Do těchto skupin byly zahrnuty pohledávky Spolkového úřadu práce (Bundesanstalt für Arbeit), zdravotních pojišťoven, hlavního celního úřadu, Finančního úřadu Alfeld, Finančního úřadu Berlín a pozemkového fondu.
- (73) Německo nakonec podpůrně uvedlo, že i když by Komise prominutí pohledávek věřiteli z veřejného sektoru za společností Herlitz AG nebo společností Herlitz PBS AG považovala za podpory, tato opatření splňují předpoklady ke schválení jako podpora restrukturalizace podle čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES a podle Pokynů.
- (74) Předpoklady Pokynů jsou podle uvedeného stanoviska splněny, protože existoval skutečný a účinný plán restrukturalizace, protože se obnovila rentabilita podnikatelského seskupení Herlitz, odbouraly se kapacity a prominutí pohledávek věřiteli z veřejného sektoru se omezilo na minimum. Seskupení Herlitz navíc nezískalo žádnou nadměrnou likviditu a v minulosti nepřijalo ani žádnou podporu na restrukturalizaci, ani žádnou podporu určenou k záchraně seskupení

3. Přípomínky týkající se spolkové země Berlín a pozemkového fondu

- (75) K dědičnému právu stavby na pozemku v městské části Berlín-Tegel Německo předložilo výpisy z dohody o vzniku tohoto práva. Pozemkový fond poplatků za dědičné právo stavby nezvýšil, protože prodej budov na pozemku v městské části Berlín-Tegel společností GGB nepovažoval za změnu v užívání pozemku namířenou proti zájmům vlastníka.
- (76) V souvislosti s půjčkou na stěhování Německo sdělilo, že odklad této půjčky oznámen nebyl, protože spolková země Berlín vystupovala jako věřitel ze soukromého sektoru. Vyplývá to ze skutečnosti, že odklad byl zajištěn úrokovou sazbou, uznáním dluhu a poplatkem za úroky vzniklé z částky odváděné za dědičné právo stavby.

V. PRÁVNÍ POSOUZENÍ

1. Existence podpory

- (77) Podle čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES jsou státní podpory nebo podpory poskytnuté ze státních prostředků, které zvýhodněním určitých podniků nebo výrobních odvětví narušují hospodářskou soutěž nebo hrozí jejím narušením, neslučitelné se společným trhem bez ohledu na jejich podobu, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy. Podle judikatury evropských soudů je kritérium ovlivnění obchodu splněno tehdy, jestliže příjemce podpory vykonává hospodářskou činnost, která se týká obchodu mezi členskými státy.
- (78) V rámci Společenství se obchoduje s výrobky podnikatelského seskupení Herlitz a členské státy přitom zachovávají pravidla hospodářské soutěže. Půjčka určená k záchraně společnosti, překlenovací půjčka na stěhování a prominutí některých pohledávek věřiteli z veřejného sektoru v rámci konkurzních řízení představují státní opatření nebo se opírají o státní zdroje. Pokud tímto dochází ke zvýhodnění, narušuje se tak hospodářská soutěž a ovlivňuje se obchod. To, jestli zvýhodnění existuje nebo nikoliv, musí být zjištěno podle měřítek tržně orientovaného investora a věřitele ze soukromého sektoru.

- a) „Stará opatření“
- (79) V souvislosti s poskytnutím půjčky na stěhování v roce 1989 se v rozhodnutí o zahájení řízení konstatovalo, že půjčka spadala do desetileté lhůty a že byla existující podporou podle čl. 1 písm. b) bodu iv) nařízení (ES) č. 659/99. Proto nebylo nutné zkoumat poskytnutí této půjčky. Kromě toho nebylo možné žádat podle čl. 15 uvedeného nařízení o navrácení jakékoliv části podpory, která souvisela s nabídkou pozemku seskupení Herlitz v roce 1989.
- (80) V rozhodnutí o zahájení řízení Komise upozornila na to, že se v roce 2002 mohlo jednat o poskytnutí státní podpory a sice tím, že nedošlo ke zvýšení poplatku za dědičné právo stavby na pozemku v městské části Berlín-Tegel. Tato domněnka byla ale vyvrácena odkazem na doložky smlouvy o dědičném právu stavby. Podle této smlouvy mohl být poplatek za dědičné právo stavby zvýšen pouze tehdy, jestliže se změnilo užívání pozemku. K tomu však nedošlo, protože pozemek i s budovami byl nadále užíván ke stejnému účelu. Jediná změna spočívá v tom, že budovy, které podnikatelskému seskupení Herlitz dříve patřily, má toto seskupení nyní v nájmu.
- (81) V souvislosti s odkladem půjčky na stěhování v roce 1999 Německo uvedlo, že půjčka byla poskytnuta za tržních podmínek. Odklad byl povolen v okamžiku, kdy se seskupení Herlitz ještě nenacházelo v obtížích a kdy úroková sazba byla vyšší než referenční úroková sazba. Úrok byl zajištěn a byl pravidelně splácen až do prohlášení konkurzních řízení. Komise proto tento odklad nepovažuje za novou podporu.

b) *Podpory obsažené v půjčce určené k záchraně společnosti a prominutí pohledávek v rámci konkurzních řízení*

- (82) Půjčka určená k záchraně přinesla podnikatelskému seskupení Herlitz takové výhody, které by podnik v obtížích jinak na trhu nezískal. Německo s tímto tvrzením souhlasí. Jak je vysvětleno níže, bylo nepřiměřeným prominutím některých pohledávek věřiteli z veřejného sektoru seskupení Herlitz zvýhodněno (prominutí se opírá o veřejné zdroje). Jedná se tak o státní opatření ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES.

Věřitelé z veřejného sektoru

- (83) S cílem zjistit, jaká opatření se opírají o veřejné prostředky, resp. jaká opatření lze přičíst státu, byl jednotlivě přezkoumán každý věřitel. Skupina věřitelů z veřejného sektoru, kterou vyčlenila Komise, byla větší než ta, kterou uvedlo Německo. Vedle veřejných bank, Finančního úřadu Berlín, Finančního úřadu Alfeld, Spolkového úřadu práce (Bundesanstalt für Arbeit), zdravotních pojišťoven, spolkové země Berlín, včetně jejího pozemkového fondu, a hlavního celního úřadu existují další dva věřitelé – Sdružení pro zajištění důchodů (Pensionssicherungsverein) a Profesní sdružení zaměstnavatelů (Berufsgenossenschaft der Arbeitgeber).
- (84) Podle ustanovení článku 14 zákona o zlepšení podnikového důchodového zabezpečení (BetrAVG) ⁽¹³⁾ patří pojištění proti předlužení do působnosti Sdružení pro zajištění důchodů. Podle ustanovení čl. 10 odst. 1 a 2 uvedeného zákona musí všichni zaměstnavatelé platit zákonné příspěvky do vyrovnávacího fondu.
- (85) Podle ustanovení článku 144 SGB 7 (zákonné úrazové pojištění) ⁽¹⁴⁾ patří zákonné úrazové pojištění do působnosti profesního sdružení. Podle ustanovení čl. 150 odst. 1 SGB 7 musí všichni zaměstnavatelé platit zákonné příspěvky.

⁽¹³⁾ Zákon BetrAVG ze dne 19. prosince 1974, Spolková sbírka zákonů I, s. 3610.

⁽¹⁴⁾ Spolková sbírka zákonů 1996-I, s. 1254.

- (86) Sdružení pro zajištění důchodů a profesní sdružení jsou v takové situaci, jak je popsáno v bodě 58 rozsudku Evropského soudního dvora ze dne 13. března 2001, C-79/98 (*PreussenElektra*)⁽¹⁵⁾. Prominutí pohledávek těchto subjektů nebylo provedeno bezprostředně státem, ale veřejným nebo soukromým subjektem, které bylo státem k tomuto určeno nebo zřízeno. Prominutí pohledávek spočívalo v prominutí státních příjmů ve formě zákonných příspěvků do státem určeného fondu. Podle rozsudku Evropského soudního dvora ze dne 29. dubna 1999, C-342/99 (*Španělsko v. Komise*)⁽¹⁶⁾, lze také uvedené prominutí pohledávek přičíst státu, protože dozor nad nezávislými fondy sociálního pojištění (Sozialversicherungseinrichtungen) vykonává stát a protože fondy jsou financovány zákonnými příspěvky podniků.

Použití zásady věřitele ze soukromého sektoru

- (87) V souladu s judikaturou Evropského soudního dvora⁽¹⁷⁾ Komise porovnála, jak věřitelé z veřejného sektoru a věřitelé ze soukromého sektoru postupovali v konkurzních řízeních prohlášených na majetek podnikatelského seskupení Herlitz. Nemuselo se provádět srovnání s předpokládanými věřiteli ze soukromého sektoru, protože každý věřitel z veřejného sektoru měl k sobě srovnatelný protějšek ze soukromého sektoru.
- (88) Zásada věřitele ze soukromého sektoru byla zachována v řízeních o likvidaci dceřiných společností Herlitz Diplomat, HKV a Susy, protože všem věřitelům byl z konkurzní podstaty vyplacen stejný podíl. Věřitelé ze soukromého a veřejného sektoru postupovali vůči pohledávkám za konkurzní podstatou srovnatelným způsobem, protože tyto pohledávky byly uspokojeny beze zbytku. Zásada byla dodržena také vůči pohledávkám II. třídy, protože všichni věřitelé z veřejného i soukromého sektoru je prominuli.
- (89) Srovnání mezi věřiteli I. třídy vedlo k podobnému výsledku v řízeních prohlášených na majetek společnosti Herlitz AG a společnosti Herlitz PBS AG. Většina skupin obsahovala rovnocenné věřitele v pořadí jejich nároků, ale někteří věřitelé se stejnými nebo obdobnými nároky byli zařazeni do jiných skupin. Tak došlo k tomu, že věřitelé z veřejného sektoru nepřiměřeně prominuli pohledávky ve skupinách věřitelů HAG 3 a PBS 3. V přezkumném řízení podle zásady věřitele ze soukromého sektoru s výjimkou těchto dvou skupin se ukázalo, že věřitele ze všech ostatních skupin věřitelů lze srovnávat s věřiteli ze skupin věřitelů zjištěných v konkurzních řízeních.
- (90) Podle bodu 168 rozsudku *HAMSA* rozhodovaly o stejném druhu věřitelů tyto faktory: druh a částka zajištění, přednost pohledávek, odhad pravděpodobné rekapitalizace podniku a podílu na likvidačním zůstatku, který očekávali věřitelé. Podle zmíněných hledisek lze věřitele ze skupin HAG 3 a HAG 2 srovnávat a měli by být zařazeni do jedné skupiny se stejným nárokem na uspokojení svých pohledávek. Totéž platí pro věřitele ze skupin PBS 3 a PBS 5.
- (91) Věřitelé těchto skupin měli nezajištěné pohledávky I. třídy, které se nevyznačovaly žádnými přednostními právy; v případě likvidace by obdrželi buď stejný podíl, nebo žádný. Hypotekární dluh pozemkového fondu zařazený do II. třídy nepředstavuje v konkurzním řízení žádné zajištění, které by hodnotou zajištění plně pokrylo přednostní hypotéku bank a právo na oddělení. Kromě toho měli všichni věřitelé v těchto skupinách stejný zájem na tom, aby zabránili likvidaci a aby dosáhli nezbytného podílu v řízení o podání návrhu na nucené vyrovnání. Podíl podle svých stávajících konkurzních pohledávek však získali pouze věřitelé skupin PDS 5 a HAG 2.

⁽¹⁵⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. března 2001, *PreussenElektra*, C-79/98, Sb. rozh. 2001, s. I-2099, bod 58.

⁽¹⁶⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 29. dubna 1999, *Španělsko v. Komise*, C-342/99, Sb. rozh. 1999, s. I-2459, bod 5 a 46.

⁽¹⁷⁾ *Srov. HAMSA v. Komise*, bod 167–170; *Španělsko v. Komise*, bod 46; rozsudek Soudního dvora ze dne 29. června 1999, *DM Transport*, C-256/97, Sb. rozh. 1999, s. I-3913, bod 24.

- (92) Na rozdíl od tvrzení Německa však věřitelé skupin HAG 3 a PBS 3 nemohou uvést své budoucí příjmy z daní a ze sociálního pojištění, aby mohli odůvodnit přiměřeně větší prominutí pohledávek. Podle judikatury Soudu prvního stupně a Evropského soudního dvora⁽¹⁸⁾ nesmí žádný úřad podle svých budoucích příjmů z daní a sociálního pojištění rozhodnout o tom, že promine určitou část svých pohledávek za dlužníkem. Pokud by se takové úvahy připustily, došlo by k záměně úlohy úřadu s úlohou investora.
- (93) Oddělení úlohy úřadu a úlohy investora platí nejen pro zásadu tržně orientovaného investora, ale rovněž pro zásadu věřitele ze soukromého sektoru. Podle uvedených dvou kritérií se má především zjistit, zda se investoři z veřejného a ze soukromého sektoru chovají stejně. Účinnost obou zásad by klesla, pokud by úřady mohly při rozhodování přihlížet ke svým budoucím zákonným příjmům jako investor. Platební neschopnost sice vyvolává vznik mimořádné situace, kdy je možné srovnávat pohledávky vzniklé ze zákona (daně a odvody na sociální pojištění) s občanskoprávními pohledávkami věřitelů ze soukromého sektoru. Takové srovnání stávajících pohledávek však lze provést pouze ve vztahu k minulosti.
- (94) Očekávané budoucí příjmy se sice mohou projevit v rozhodnutí o prominutí pohledávek, nejsou však rozhodujícím prvkem. Stát se při vybírání daní také neřídí úvahami o zisku. Z logického rozvíjení argumentace Německa vyplývá, že věřitelé ze soukromého sektoru by museli prominout vyšší dlužnou částku než věřitelé z veřejného sektoru, protože jejich prominutí není zahrnuto do daňového výměru. Německo však nevysvětlilo, proč byl v jiných skupinách stejného druhu povolen veřejným věřitelům podíl za rovnocenné pohledávky, zatímco ve skupinách HAG 3 a PBS 3 nebyl. Ze stejného důvodu rovněž nesměla být veřejná, avšak nikoliv zákonná pohledávka pozemkového fondu ve skupině PBS 3 z hypotekárního dluhu prominuta ve větším rozsahu než pohledávky věřitelů ze soukromého nebo veřejného sektoru skupiny PBS 5.
- (95) Nakonec Evropský soud prvního stupně v bodě 167 rozsudku *HAMSA* konstatoval, že věřitelé z veřejného sektoru při odepisování dluhů nemusí být srovnáváni se soukromými investory, kteří sledují globální nebo sektorovou strukturální politiku, nýbrž s věřitelem ze soukromého sektoru, jehož cíl spočívá v maximálním možném uplatnění svých pohledávek za podnikem ve finančních obtížích. Přitom je patrná rovnost zájmů věřitelů ze soukromého a veřejného sektoru při výpočtu podílu platného pro jejich stávající pohledávky přihlášené do konkurzní podstaty.

Částka podpory na záchranu a restrukturalizaci

- (96) Částka podpory na záchranu odpovídá půjčce určené k záchraně společnosti ve výši 963 855,42 EUR. Podpora určená podnikatelskému seskupení Herlitz ve formě prominutí pohledávek v konkurzních řízeních odpovídá poměrnému rozdílu mezi prominutím pohledávek věřiteli z veřejného sektoru ve skupinách PBS 3 a HAG 3 a prominutím pohledávek věřiteli ve skupinách PBS 5 a HAG 2.
- (97) V konkurzním řízení prohlášeném na majetek společnosti Herlitz AG nepostupoval věřitel z veřejného sektoru ve skupině HAG 3 jako srovnatelní věřitelé ze soukromého sektoru ve skupině HAG 2. Proto jeho prominutí dluhu představuje státní podporu, částka prominutí je vyšší než rozdíl mezi prominutou částí jeho pohledávky a prominutou částí pohledávek věřitelů ze soukromého sektoru. Věřitelé ze soukromého sektoru by totiž bez vyššího prominutí věřiteli z veřejného sektoru pravděpodobně například neprominuli své pohledávky v takovém rozsahu. Stejně tak může mít význam nejen prominutá část pohledávek, ale také výše prominutých částek v každé skupině věřitelů. Za těchto okolností může částka podpory dosáhnout až 100 % prominutí dluhu. Nicméně v daném případě není nutné vypočítat přesnou částku, protože podpora by byla v každém případě slučitelná se společným trhem, i když by dosahovala výše 100 % prominutí dluhu.

⁽¹⁸⁾ Viz rozsudek Soudu ze dne 6. března 2003, T-228/99 a T-233/99, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale v. Komise*, Sb. rozh. 2003, s. II-435, bod 272; rozsudek Soudního dvora ze dne 28. ledna 2003, C-334/99, *Německo v. Komise*, Sb. rozh. 2003, s. I-1139 bod 134; rozsudek Soudního dvora ze dne 14. září 1994, C-278/92, C-279/92 a C-280/92, *Španělsko v. Komise*, Sb. rozh. 1994, s. I-4103, bod 22.

- (98) Totéž platí pro státní podporu poskytnutou v konkurzním řízení prohlášeném na majetek společnosti Herlitz PBS AG. Podpora vyplývá z rozdílné procentuální sazby stanovené pro prominutí pohledávek ve skupině PBS 3 a ve skupině PBS 5 u srovnatelných věřitelů ze soukromého sektoru.

2. Posouzení podle Pokynů

- (99) Půjčka určená k záchraně a nepřiměřeně vysoké prominutí pohledávek zvýhodnily podnikatelské seskupení Herlitz tím, že se mu snížily náklady, které by muselo za normálních okolností hradit samo, což usnadnilo proces jeho restrukturalizace. Z tohoto důvodu musí Komise posoudit, zda lze tato opatření považovat za slučitelná se společným trhem.
- (100) Protože opatření podpor nebyla poskytnuta v rámci právního postupu schváleného Komisí, je třeba je posoudit jako podpory poskytnuté *ad hoc*. V ustanovení čl. 87 odst. 2 a 3 Smlouvy o ES je vysvětleno, jaké předpoklady musí být splněny, aby byla podpora slučitelná, popř. aby mohla být považována za slučitelnou se společným trhem. V tomto případě připadá v úvahu čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES, protože účel opatření podpor spočíval v záchraně a restrukturalizaci příjemce podpory a v čl. 87 odst. 2 a 3 Smlouvy o ES se neuvádí žádná jiná výjimka nebo nemohla být použita.
- (101) V Pokynech Komise vysvětlila, za jakých podmínek vykonává kladně své oprávnění zvážit poskytnutí podpory podle čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES. Z údajů předložených Německem vyplývá, že veškeré podpory, které je třeba posoudit, byly poskytnuty po nabytí účinnosti Pokynů a že je lze používat i na dotčená opatření ⁽¹⁹⁾.

a) Příjemce podpory

- (102) Komise považuje celé podnikatelské seskupení Herlitz za příjemce všech podpůrných opatření zahrnutých do tohoto přezkumného řízení a nikoliv jednotlivé podniky uvnitř seskupení. Tento závěr vyplývá z úzkého propojení uvnitř seskupení a ze systematického rozdělování úkolů a majetkových hodnot mezi oběma hlavními společnostmi Herlitz AG a Herlitz PBS AG a jejich dceřinými společnostmi.
- (103) Podnikatelské seskupení Herlitz vystupuje na trhu jako jeden podnik. Seskupení například uzavřelo dohodu se spolkovou zemí Berlín o dědičném právu stavby na pozemku v městské části Berlín-Tegel, ale pohledávka z dědičného práva stavby byla přihlášena v konkurzním řízení prohlášeném na majetek společnosti Herlitz PBS AG. Kromě toho seskupení Herlitz zveřejňovalo konsolidované roční účetní závěrky podle ustanovení článku 290 obchodního zákoníku. Věřitelé se seskupením jednali rovněž jako s jedním podnikem, když vyjádřili svůj souhlas se souběžnými a vzájemně provázanými návrhy na nucené vyrovnání týkajícími se společností Herlitz AG a Herlitz PBS AG jako celku.
- (104) Společnost Herlitz AG, společnost Herlitz PBS AG a FOP mají sídla v podporovaných oblastech (Berlín: cíl 2 podle čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES, Brandenburg podle čl. 87 odst. 3 písm. a) Smlouvy o ES). Podnikatelské seskupení Herlitz neobdrželo deset let před prohlášením konkurzního řízení žádné podpory na restrukturalizaci.

b) Podnik v obtížích

- (105) V oddíle 2.1 Pokynů je definován podnik v obtížích. Podnikatelské seskupení Herlitz lze pokládat za podnik v obtížích podle bodu 5 písm. a) Pokynů, protože se jedná o akciovou společnost, u které došlo ke ztrátě více než poloviny upsaného kapitálu během dvanácti měsíců (ode dne 31. prosince 2000 do 31. prosince 2001). Částka upsaného kapitálu seskupení je uvedena v následující tabulce:

⁽¹⁹⁾ Viz bod 101 Pokynů.

Tabulka 4

(v mil. EUR)

	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001
Upsaný kapitál	94,8	94,8	94,8	46,5

Zdroj: Zprávy seskupení Herlitz z let 1999 a 2001–2002.

- (106) Podnikatelské seskupení Herlitz se navíc nacházelo v obtížích nejpozději od dubna roku 2002 a sice rovněž podle bodu 5 písm. c) Pokynů, protože podle kritérií příslušných německých zákonů splňovalo předpoklady pro prohlášení kolektivního konkurzního řízení. Jak se uvádí v 13. bodě odůvodnění, bylo v dubnu roku 2002 požadováno prohlášení konkurzního řízení na několik hlavních podniků patřících do podnikatelského seskupení.
- (107) Seskupení Herlitz tak bylo v obtížích ode dne 31. prosince 2001, protože došlo ke ztrátě více než poloviny jejího upsaného kapitálu během 12 měsíců před tímto datem. O seskupení Herlitz se mohlo uvažovat jako o podniku v obtížích vhodném pro udělení podpory jak k záchraně, tak k restrukturalizaci.

3. Posouzení půjčky určené k záchraně společnosti

- (108) Půjčku určenou k záchraně poskytla společnost ILB, subjekt založený v roce 1992 s cílem pomáhat spolkové zemi Brandenburg při podpoře průmyslu. ILB není obchodní bankou podle německého obchodního zákoníku a zisk není hlavním účelem její činnosti. Její úkol spočívá v rozvíjení ekonomických struktur spolkové země Brandenburg, jejíž zemský ministr pro hospodářství bedlivě dohlíží na činnost banky. Zřizují se podpůrné výbory, které se zabývají jednotlivými záměry⁽²⁰⁾. Komise je proto toho názoru, že toto opatření lze přenést na stát.
- (109) Díky půjčce určené k záchraně je zvýhodněno podnikatelské seskupení Herlitz, které by firma v obtížích jinak na trhu nezískala. Protože Německo uznává tuto půjčku jako podporu, není nutné, aby se zde použila zásada tržně orientovaného investora. Půjčka určená k záchraně tak obsahuje prvky státních podpor ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES a musí být podle toho posuzována. V Pokynech jsou uvedeny jednoznačné předpoklady pro poskytování takových podpor.
- (110) Za prvé, k podpoře udělené z podpor určených na posílení likvidity musí dojít formou záruk za půjčku nebo formou půjčky s obvyklými tržními úrokovými sazbami. Půjčka určená k záchraně společnosti tento požadavek splňuje, protože její úroková sazba byla vyšší než referenční úroková sazba Komise⁽²¹⁾.
- (111) Za druhé, musí být možné podporu zdůvodnit vážnými sociálními potížemi a podpora nesmí mít žádný nepřiměřený nevýhodný dopad na situaci v průmyslu jiných členských států. Komise přitom může přihlédnout k tomu, že seskupení Herlitz je důležitým zaměstnavatelem v dotčených podporovaných oblastech Berlín a Brandenburg. Okamžité, nekontrolované předlužení by způsobilo vážné sociální problémy. V rámci překlenovacího období půjčky určené k záchraně považuje Komise nevýhodný dopad na situaci v průmyslu dalších členských států za omezený, ale nikoliv za nepřiměřený.
- (112) Za třetí, během přezkumného řízení Německo předložilo důkazy o úplném splacení půjčky, ačkoli poskytnutí půjčky určené k záchraně společnosti nebylo Komisi původně oznámeno.

⁽²⁰⁾ Internetová stránka společnosti ILB: www.ilb.de

⁽²¹⁾ Referenční úroková sazba Komise pro Německo činila 5,06 % ode dne 1. ledna 2002 a 4,8 % ode dne 1. ledna 2003, viz http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/reference_rates.html

- (113) Za čtvrté, podpora se musí omezit na částku nezbytnou k dalšímu provozu podniku. Podle názoru Komise je tento předpoklad splněn. Půjčka určená k záchraně byla využita až tehdy, když půjčka určená k posílení likvidity již nestačila pokrýt zvýšenou potřebu likvidity pro dodávky na začátku školního roku na podzim roku 2002. Dokonce i po získání půjčky určené k záchraně byla likvidita společnosti Herlitz PBS AG mezi srpnem a prosincem roku 2002 nízká.
- (114) Podpora smí být poskytnuta pouze na období, které je nezbytné k vypracování proveditelného plánu restrukturalizace. Toto období by nemělo překročit šest měsíců, pokud nevzniknou mimořádné okolnosti. V daném případě bylo usnesení k poskytnutí půjčky určené k záchraně společnosti vyneseno dne 10. května 2002, zatímco skutečné vyplacení proběhlo až dne 24. července 2002 a splacení bylo provedeno šest měsíců po vyplacení. Kromě toho došlo ke splacení předtím, než Komise rozhodla o opatřeních přijatých v návrzích na nucené vyrovnání. Půjčka určená k záchraně společnosti tak splňuje kritéria Pokynů a lze ji považovat za slučitelnou se společným trhem.

4. Restrukturalizace na základě návrhů na nucené vyrovnání

a) *Obnovení rentability*

- (115) V návrzích na nucené vyrovnání schválených v řízeních prohlášených vůči Herlitz AG a Herlitz PBS AG byly stanoveny následující provozní opatření pro obnovení rentability podnikatelského seskupení: odbourání přebytečných kapacit, prodej podnikového areálu, likvidace dceřiných společností, zlepšení negativních finančních výsledků, odbourání a optimalizace nákladů. Činnost podnikatelského seskupení by se měla omezovat na dosud nezasažené základní obchodování.
- (116) Vývoj podnikatelského seskupení Herlitz probíhal v souladu s finančními plány, které byly součástí návrhů na nucené vyrovnání. Seskupení ve finančním roce 2003 dosáhlo provozního zisku 7,2 milionů EUR bez úroků a financujících plateb při celkovém obratu 346,6 milionů EUR. Výnos z obratu v roce 2003 bez výdajů na financování činil 2 %, což odpovídá průměru v daném odvětví. Provozní peněžní tok bez nákladů na financování činil v roce 2003 přibližně 14 milionů EUR.
- (117) V roce 2004 předpokládá seskupení Herlitz provozní zisk [5–10] * milionů EUR bez výdajů na financování a provozní plnění⁽⁴⁾ (odbyt, změny stavu zásob u konečných výrobků) ve výši [250–300] * milionů EUR, čímž se dosáhne výnosu z obratu [2–4] * % bez výdajů na financování. Dosavadní vývoj potvrdil prognózy podnikatelského seskupení Herlitz. Za těchto předpokladů se díky návrhům na nucená vyrovnání vytvořil základ pro obnovení rentability seskupení Herlitz.

b) *Podpory omezené na minimální míru*

- (118) Podnikatelské seskupení Herlitz provedlo již před prohlášením konkurzního řízení opatření na restrukturalizaci v rozsahu přibližně 20,6 milionů EUR, z čehož připadlo 9,3 milionů EUR na vyplacení odstupného, 6,2 milionů EUR na odpisy a snížení hodnoty a 5,1 milionů EUR na náklady na stěhování, zastavení provozu a na poradenství. Přímé náklady na restrukturalizační opatření provedená v konkurzních řízeních v roce 2002 činily 6,9 milionů EUR (platby odstupného a náklady konkurzních řízení).
- (119) Největší část nákladů na restrukturalizaci uhradil podnik a jeho věřitelé. Příspěvek akcionářů spočíval v tom, že od roku 1997 jim nebyla vyplacena žádná dividenda. Každý kladný peněžní tok byl znovu investován do seskupení. Na počátku konkurzního řízení poskytlo bankovní konsorcium podnikatelského seskupení „novou“ půjčku určenou k posílení likvidity ve výši 15 milionů EUR, která byla dvakrát obnovena a plně splacena ke dni 17. listopadu 2003. Tato půjčka pokryla sezónní potřebu likvidity seskupení a mohla být případně znovu obnovena v červnu roku 2004. Vedle nové půjčky prodloužily banky v březnu roku 2004 také platnost svých zachovaných úvěrů o další rok.

⁽⁴⁾ Redakční chyba.

(120) Jestliže se za základ pro období do prohlášení konkurzních řízení považují náklady na restrukturalizaci, překračuje vlastní příspěvek 95 % z 27,5 milionů EUR. Jestliže se však přihlédne k veškerým nákladům spojeným přímo s konkurzními řízeními, činí tento příspěvek 83,01 % z 6,9 milionů EUR. Vzhledem ke značnému vlastnímu příspěvku je v obou případech podpora restrukturalizace omezena na minimální částku.

c) *Zabránění nepřipustnému narušování hospodářské soutěže*

(121) Podnikatelské seskupení Herlitz provedlo následující konečná kompenzační opatření omezením kapacit: zastavení provozu tří strojů na dopisní obálky; prodej ofsetového tiskařského stroje a stroje na skládání ubrousků; ukončení výroby vstřikového lití; likvidace nebo prodej dceřiných společností v Portugalsku, Rakousku a Francii, zrušení skladovacích kapacit a propuštění 630 zaměstnanců.

(122) Během restrukturalizačního období získalo podnikatelské seskupení kontrolu nad dřívějším společným podnikem eCom za [...] * milionů EUR a společností Mercoline za [...] * milionů EUR; kromě toho koupilo zpět některé majetkové hodnoty při likvidaci svých dceřiných společností ve výši [...] * milionů EUR. [Součet tří čísel uvedených v tomto odstavci činí 1–3 milionů EUR.] Zaplacené částky byly nízké, přičemž se účel koupě společností a majetkových hodnot projevil ve snížení nákladů, soustředění se na hlavní obchodování a sloučení logistické a správní funkce. Komise proto považuje tyto investice za nezbytné pro obnovení rentability bez nepřipustného narušování hospodářské soutěže.

(123) Na relevantních trzích, kde má podnikatelské seskupení Herlitz v Německu podíl ve výši [5–15 %] * a ve Společenství [3–17 %] *, nejsou žádné nadbytečné kapacity. Vzhledem k nízkému podílu na trhu a nízké částce státní podpory je možné považovat dodatečné investice za žádoucí a nezpůsobitelné k nepřipustnému narušování. Podpora restrukturalizace tímto splňuje kritéria obsažená v Pokynech a je slučitelná se společným trhem.

VI. ZÁVĚR

(124) Za těchto předpokladů dospěla Komise k závěru, že podpora určená k záchraně společnosti a podpora určená k restrukturalizaci odpovídají předpokladům uvedeným v Pokynech, a jsou tedy slučitelné se společným trhem,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Státní podpory Německa v podobě podpory určené k záchraně společnosti a podpory určené k restrukturalizaci poskytnuté ve prospěch podnikatelského seskupení Herlitz jsou podle čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES slučitelné se společným trhem.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Spolkové republice Německo.

V Bruselu dne 30. června 2004.

Za Komisi
Mario MONTI
člen Komise